

Huismusonderzoek aan Zandweg 16-18 te Hillegom

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2021/296
Datum:	28 mei 2021
Samensteller(s):	ir. ing. A.E. Vos
Collegiale toets:	ing. G. Fairhurst
Opdrachtgever:	
Contactpersoon:	dhr. R. van der Made

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Buro SRO B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Inhoud

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	5
1.3	Werkzaamheden	5
1.4	Kader Wet natuurbescherming	6
2	Methode	7
2.1	Theoretisch kader	7
2.2	Praktische uitvoering	8
2.3	Inventarisaties	8
3	Resultaten	9
3.1	Huismus	9
3.2	Overige soorten	11
4	Conclusie.....	12
4.1	Huismus	12
4.2	Overige soorten	12
4.3	Vervolgstep(en)	12
5	Bronnen	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Zandlaan 16-18 te Hillegom is landgoed De Zuilen gesitueerd. Het landgoed bestaat uit visvijvers, een restaurant, een feestlocatie, een Bed & Breakfast en een woning. Het pand met als functie 'feestlocatie' dient op verzoek van de gemeente gesaneerd te worden, alle overige panden blijven behouden (figuur 1).

In juni 2020 is door Blom Ecologie B.V. een oriënterend onderzoek uitgevoerd om de voorgenomen sanering te toetsen aan de wetgeving en het vigerende beleid. Tijdens dit onderzoek is de huismus waargenomen binnen de planlocatie. Het te saneren pand heeft een zadeldak met dakpannen, zonder vogelschroot, en biedt derhalve potentiële nestlocaties voor de huismus. Het functionele leefgebied van de huismus is tevens aangetroffen waardoor aanwezigheid van de huismus in het te saneren pand en in de directe omgeving hiervan niet uitgesloten kon worden. Om vast te stellen of nestlocaties aanwezig zijn in het te saneren pand en om vast te stellen of nestlocaties en functioneel leefgebied aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de sloopwerkzaamheden was aanvullend onderzoek inzake huismus noodzakelijk. Buro SRO B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Figuur 1.1 De planlocatie is gelegen vaan Zandlaan 16-18 te Hillegom. Binnen het plangebied zijn meerdere opstallen aanwezig, enkel de feestlocatie (rood gearceerd) dient op verzoek van de gemeente gesaneerd te worden (bron kaart: arcgis.com).

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Is de huismus aanwezig binnen het plangebied?
- Op welke wijze maakt de huismus gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied nesten en/of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de functionaliteit van de nesten en de leefomgeving van de huismus?

1.2 Plangebied

De planlocatie betreft landgoed De Zuilen, gelegen aan Zandlaan 16-18 te Hillegom. Het te saneren pand is opgetrokken uit stenen muren, zonder spouwmuur, en heeft een zadeldak met dakpannen. Ook enkele andere opstallen binnen het plangebied, die niet gesaneerd worden, hebben een zadeldak met dakpannen. Het huismusonderzoek is specifiek gericht op het te saneren pand, echter overige opstallen met pannendaken zijn tijdens dit onderzoek ook onderzocht. De locatie wordt gekenmerkt door een Caribische bouwstijl en een terreininrichting met vijvers, (exotische) bomen en een diversiteit aan decoratieve objecten. Het terrein is hoofdzakelijk verhard. Functionele onderdelen van het leefgebied van de huismus is aanwezig in de vorm van bomen, hagen, open grond en voedsel- en drinkplaatsen (o.a. bestaande uit de voederplaatsen voor kippen).

Figuur 1.2 Vooraanzicht van het te saneren pand. De voedselplaatsen van de kippen vormen tevens een voedselbron voor de huismus.

1.3 Werkzaamheden

De beoogde werkzaamheden betreffen de sanering van de feestlocatie (zie figuur 1.1.) en de revitalisatie van het terrein. Onder de saneringswerkzaamheden vallen de aanwezigheid van zwaar materieel en de afvoer van puin en materiaal. Revitalisatiewerkzaamheden betreffen aannemelijk diverse hoveniers- en bestratingswerkzaamheden. Er zijn geen werkzaamheden voorzien aan bestaande groenstructuren binnen en nabij het plangebied.

1.4 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). De bescherming van de huismus valt onder de vogelrichtlijn. Binnen de Vogelrichtlijn wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan het leefgebied en de nestplaats jaarrond beschermd zijn en de overige broedvogels waarvan de nestplaats en het leefgebied enkel beschermd zijn tijdens de broedperiode. De huismus geniet jaarronde nestbescherming terwijl nestlocaties van cat. 5 soorten enkel jaarrond beschermd zijn als er sprake is van zwaarwegende redenen of als ecologische omstandigheden de jaarronde nestbescherming rechtvaardigen.

Wnb, art 3.1 lid 2 en 4 (Vogelrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor de huismus zijn deze richtlijnen vastgelegd in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de huismus beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van huismusonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017) en van de inventarisatie van overige broedvogels vallend onder categorie 5.

Huisumus (cat. 2)
<i>Nest:</i> Aantoonbaar door: <ul style="list-style-type: none">- Visueel onderzoek in periode 1 april t/m 15 mei (2x veldbezoek avond/ochtend)- Visueel onderzoek in de periode 10 maart t/m 20 juni (4x veldbezoek avond/ochtend)- Inspectie (oplichten dakpannen) in de periode 15 september/1 maart (1x veldbezoek) <i>Functioneel leefgebied:</i> Bestaat met name uit foerageer en slaapplekken. Wordt vastgesteld door waarnemingen en gedrag van alle aanwezige huismussen. (BIJ12, 2017)
Categorie 5 soorten
Nesten van vogelsoorten geclassificeerd als categorie 5 soorten (o.a. huiszwaluw en spreeuw) zijn jaarrond beschermd indien er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Aanwezigheid van nesten van deze soorten wordt vastgesteld door het tellen van in gebruik zijnde nesten. In praktijk gebeurt dit in de periode 1 april tot eind juli, betreffende de broedperiode. Voor categorie 5 soorten zijn geen richtlijnen voor inventarisatie opgesteld, maar wordt de inventarisatie uitgevoerd gedurende het aanvullende onderzoek naar overige jaarrond beschermde broedvogels.

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek en de uitvoering van het onderzoek zelf.

Procedure

Het aanvullende onderzoek is ingericht op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten. De relatieve potentie is gebaseerd op de resultaten van de quickscan én de impressie van het plangebied voorafgaand aan het aanvullend onderzoek. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. Tijdens het veldbezoek vormen de gedragingen van de aanwezige soorten de uitgangspunt.

Uitvoering

Tijdens het aanvullend onderzoek huismus wordt met name gebruik gemaakt van strategische looproutes waarbij alle potentiële nestlocaties gedurende het veldbezoek visueel gecontroleerd worden. Hierbij wordt specifiek gelet op het gebruik van het leefgebied en het in/uit vliegen uit de nesten. Het onderzoek wordt uitsluitend uitgevoerd in de ochtend waarbij het veldbezoek 30 minuten tot 1 uur na zonsopkomst opgestart wordt.

2.3 Inventarisaties

De planlocatie is 2x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismus waarbij tevens de aanwezigheid van overige soorten is meegenomen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op nestindicerend gedrag van huismus en overige vogelsoorten. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door huismus voor het bepalen van het functioneel leefgebied. Tijdens het huismusonderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in de Kennisdocumenten huismus (BIJ12, 2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal	Datum	Zon	Tijd	Weersomstandigheden
Huisumus 1	Nest + leefgebied	1	06-04-2021	07.01	07.30-09.30	5/8, buiig, 2-3 Bft, 2°C
Huisumus 2	Nest + leefgebied	1	16-04-2021	06.38	07.15-09.15	0/8, droog, 2-3 Bft, 6°C

3 Resultaten

3.1 Huismus

Waarnemingen en aantallen

Tijdens de onderzoek rondes zijn in totaal circa 2 huismussen (*Passer domesticus*) waargenomen, betreffende een mannetje en een vrouwtje. Deze beide huismussen zijn op diverse plaatsen binnen het plangebied aangetroffen (functioneel leefgebied). Gezien het zeer geringe aantal waargenomen individuen is sprake van een kleine populatie huismus binnen en in de directe omgeving van het plangebied.

Nesten

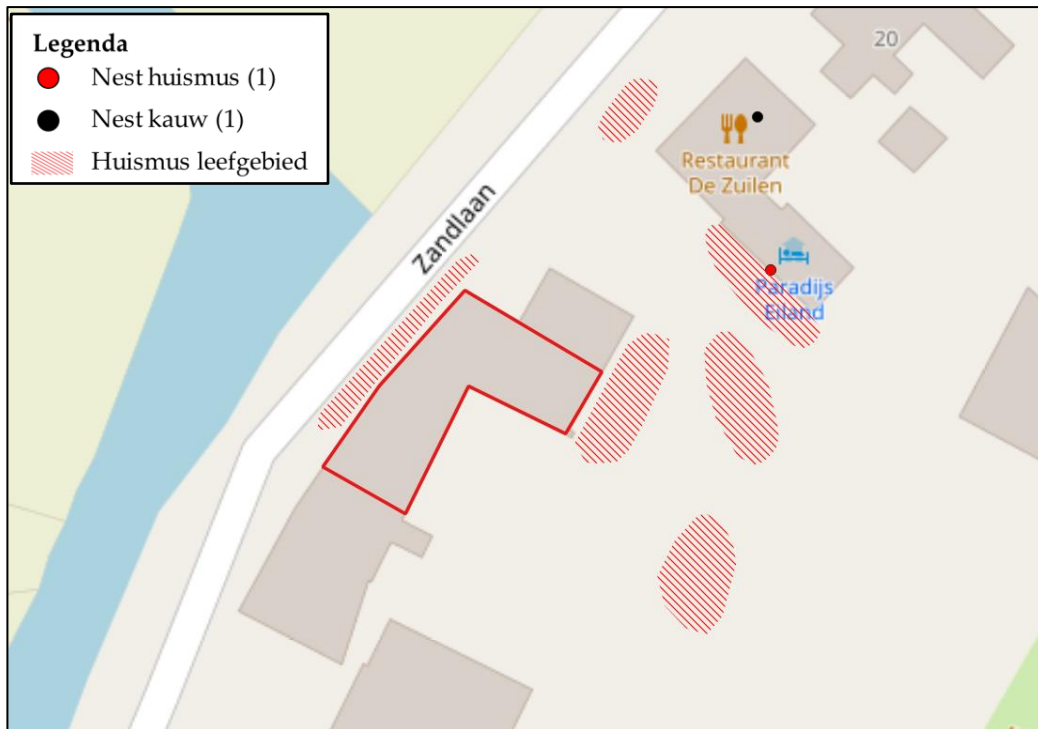
Tijdens het onderzoek is een nestlocatie van de huismus vastgesteld in het restaurant (Zandlaan 18). Dit pand wordt niet gesaneerd. De exacte vindplaats van het huismusnesten is weergegeven in tabel 3.1. en figuur 3.1. In figuur 3.2 is een foto opgenomen van de nestlocatie.

Functioneel leefgebied

Het waargenomen functionele leefgebied van de huismus is aanwezig binnen de planlocatie. Vrijwel alle relevante structuren worden hiervoor gebruikt. De huismussen zijn aangetroffen in de ligusterhaag ten westen van het te saneren pand, in bamboe- en overige struiken, rondom open plekken grond en rondom de voerplaatsen van het sierpluimvee. Overzicht van het functionele leefgebied is opgenomen in figuur 3.1 en figuur 3.3. Aangezien de huismussen gebruik maken van veel structuren is niet al het leefgebied te classificeren als essentieel. Onder essentieel leefgebied wordt het leefgebied verstaan waarvan de aanwezigheid noodzakelijk is voor het voortbestaan van de soort.

Tabel 3.1 *Locaties huismusnesten plus omschrijving. Alle nesten zijn aangetroffen in de woning en in de schuur van het perceel ten westen van de planlocatie.*

Adres	Aantal	Omschrijving
Zandlaan 18 (restaurant)	1	onderste rij pannen zuidwestzijde van het pand

Figuur 3.1 Overzicht van de nesten en het functioneel leefgebied van huismus nabij het te saneren pand (rood omlijnd) (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS).

Figuur 3.2 Waargenomen nestlocatie op basis van een roepend mannetje voor de nestplaats (binnen cirkel). De nestlocatie is waargenomen in het restaurant ten noordoosten van het te saneren pand.

Figuur 3.3 Overzicht van het leefgebied van de huismus aanwezig binnen de planlocatie.

3.2 Overige soorten

Waarnemingen en aantallen

Naast de huismus zijn tijdens de veldbezoeken de volgende soorten waargenomen: aalscholver, blauwe reiger, brandgans, ekster, groenling, grote bonte specht, heggemus, kievit, koolmees, meerkoet, merel, nijlgans, putter, roodborst, tjiftjaf, turkse tortel, waterhoen, wilde eend, winterkoning en witte kwikstaart. Al deze soorten zijn in lage aantallen waargenomen.

Nesten

Enkel van de kauw is een nestlocatie vastgesteld. Deze nestlocatie bevindt zich in de schoorsteen van het restaurant aan Zandlaan 18 (figuur 3.1). Van een onbekende soort is een nestlocatie in de haag ten noordwesten van het te saneren pand aangetroffen.

Tabel 3.2 *Locaties nesten en verblijfplaatsen van overige soorten. Alle nesten van overige vogelsoorten zijn waargenomen in opstallen binnen het plangebied. Per soort is het beschermingsregime weergegeven. VRL: vogelrichtlijn (Wnb, art. 3.1); HRL: habitatrichtlijn (Wnb, art. 3.5); Andere soorten (Wnb, art. 3.10).*

Omschrijving	Soort	Aantal	Bescherming
Zandlaan 18 (restaurant)	Kauw	1	VRL
Zandlaan 16 (in haag)	Onbekend	1	VRL

4 Conclusie

4.1 Huismus

In april 2021 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de huismus in de opstallen binnen het plangebied aan de Zandlaan 16-18 te Hillegom. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Kennisdocument huismus (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat in het te saneren pand geen nesten van de huismus aanwezig zijn. Het enige nest van de huismus vastgesteld tijdens het onderzoek bevindt zich in het restaurant op circa 20 meter van het te saneren pand. Functioneel leefgebied van de huismus is verspreid binnen het plangebied aangetroffen. Diverse hagen, bomen- en struikenrijen zijn geclassificeerd als essentiële onderdelen van het leefgebied.

De beoogde ontwikkeling, betreffende de sanering van de feestlocatie, leidt niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming art 3.1, lid 2 inzake het ongeschikt raken van huismusnesten. De huismusnestlocatie in het restaurant raakt niet (tijdelijk) ongeschikt als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Aan de groenstructuren geclassificeerd als functioneel leefgebied van de huismus zijn geen ingrepen voorzien. Derhalve leidt de ontwikkeling niet tot afname van functioneel leefgebied van de huismus waardoor er geen sprake is van overtreding van Wet natuurbescherming art 3.1, lid 4 inzake verstoring met een wezenlijk effect op de staat van instandhouding. Indien groenstructuren wel verwijderd worden kan dit leiden tot aantasting van het functionele leefgebied van de huismus en overtreding Wet natuurbescherming. De sanering van het pand zelf dient, om onnodige verstoring te voorkomen, plaats te vinden buiten het broedseizoen van algemene broedvogels en buiten het broedseizoen van de huismus (indicatief 15 maart tot 30 september).

4.2 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van huismus. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn in totaal 2 nesten van overige vogelsoorten waargenomen, een nest van de kauw in het pand aan Zandlaan 18 en een nest van een onbekende vogelsoort in de haag aangrenzend aan het te saneren pand. Deze haag biedt potentiële nestplaatsen voor een diversiteit aan algemene broedvogels en ligt binnen de invloedssfeer van de sanering. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels en hun nestplaatsen in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dient de sanering en alle overige werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het deels verwijderen van de haag om verstoring van algemene broedvogels te voorkomen is niet wenselijk aangezien deze haag een functie heeft binnen het leefgebied van de huismus.

4.3 Vervolgstep(en)

Anders dan het werken buiten het broedseizoen is er geen sprake van vervolgstappen inzake de sanering van het pand. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden maar vangt aan in medio maart en loopt tot medio september. De

saneringswerkzaamheden dienen uitsluitend plaats te vinden óf opgestart te worden buiten het broedseizoen. Indien werkzaamheden aan bestaande groenstructuren voorzien zijn dan dient voorafgaand aan de eventuele werkzaamheden contact opgenomen te worden met een ecoloog inzake functioneel leefgebied van de huismus.

5 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument huismus, *Passer domesticus*. BIJ12, Utrecht

Brinkbaumer, M.A. 2020. Quicksan Wet natuurbescherming Zandlaan 16-18 te Hillegom.
Blom Ecologie B.V., Waardenburg.

